

A klebelsbergi elmélet és gyakorlat megelevenedése

L. Simon László: *A megőrzés kultúrája. Esszék*

Budapest, Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Alapítvány, Kertész Imre Intézet, 2023, 237 oldal

Politikus írók, író politikusok... Talán elsősorban a reformkor nagy alakjaira gondolunk, mint Kölcsey, később Vörösmarty vagy Eötvös, aztán Madách. És jött a többi is, egészen korunkig. Itt, a rendszerváltozás előtt és után Csoóri és Csurka alakja emelkedett ki a mezőnyből, majd némi meglepetésre alig maradt író az országgyűlésben. Lezsák Sándor, Kukorelly Endre és L. Simon László. A legfiatalabb. (Aki 2022-ben ünnepelte ötvenedik születésnapját.) A hajdan lázadó költő mára lehiggadt, tárgyyszerű, érvelő stílust tanult, és az esszé műfajában hozott létre néhány jeles dolgot. Hogy miként lett az egykori avantgardistából mára konzervatív gondolkodó, az némileg meghökentető folyamat. Ő is s még néhányan vallják, a hagyomány, az ősiség és modernizmus nem egymást kizáró fogalmak, hanem egymást megtermékenyítő pólusok. És a már kiváló esszéistává fejlődött író több prózakötetet tett le az asztalra, bizonyítva alaposságát, elmélyültségét és azt is, hogy politikai tapasztalatai nem váltak kárára. (Pedig akadt néhány kudarc is ezen a téren.) De *A római szekér*, a *Polgári kultúrpolitika* és a *Körbejárni a hazát* főként elméleti kérdésekkel foglalkozott, míg a *Szubjektív ikonosztáz* művészeti elképzeléseiről adott képet.

A megjelent újabb kötet, *A megőrzés kultúrája* is bizonyítja, hogy szellemi dinamizmusát nem törték meg az évek, sőt a konzervatív elmélet dilemmái, a családtörténet, a képzőművészet tematikája kibővült a muzeológia szakmai gondoljaival, helyzetének elemzésével. Esszéi javában az is érdekes, hogy a szerző össze tudja kötni a személyes az általánossal, ami csak növeli esszéinek hitelességét. A nyitó írás éppen erre a jó példa. A születésnapjára egyúttal meggyőző és hiteles vallomássá vált, amelynek érvanyaga is meggyőző tartalmakat görget. *A Miért írok? Töprengés az elmúlt negyedszázadról* – ami elhangzott az író ötvenéves születésnapján – egy alapvető kérdéssel kezd: miként lehet(ne) kicselezni az elmúlást és valahogy fennmaradni? És honnan fakad a nagy alkotók „halhatatlansághite”? S itt jön tájékozottságának egy lényeges pontja, Balázs Béla *Halálesztétika* című kötete. Ebből

szűri le: „a teljes elmúlás elgondolhatatlan”. A vallomás itt válik súlyossá, amikor ezt olvassuk: „Ez az, ami engem mindig mozgatott...” S kikerülve a „nagyság utáni vágyat”, elfogadja az utókor ítéletét. Ír arról, hogy a papír kihívásának nehéz ellenállni. Az írás – jól vagy rosszul – a jelenlétet igazolja. Itt (ismét) kitér arra, hogy a költői teremtésbe belefér a hős, az elkülönült figura létrehozása, amely nem azonos az alkotóval. S a záróelemként idézett Kassák-vers akár megnyugtatóan zárja le ezt a nagy ívű önelemzést.

A szabadság fölfejtése jó példa arra, hogy az ifjúkori személyes élmények miként kapcsolódnak össze a szabadság megnyilatkozásával. Az iskolák védettségéből nem lehetett látni azt a nagy fokú leépülést, amit a szovjet típusú rendszerváltók életbe léptettek Magyarországon. Igaz, az alapállás már itt megfogant, ahogy a szerző írja: „Bár zsigerből gyűlöltem minden elnyomó rendszert, így a kommunistákét is...” Az elnyomás tünetei csak lassan, utólag világosodtak meg L. Simon előtt. A történelemérettségi négyese, az ügyvéd nagyapa félelme a rendszerváltás után is figyelmeztető jel volt. Csak az egyetemi tanulmányai idején ismerte fel, hogy miként torzították el Petőfi és kortársai lelkesedését a szabadság iránt. Ahogy az eszmélkedés idején – részben az Írószövetségben, az idősebb író-társak hatására – ezt írták fel a *Kommentár* címlapjára: *Közösség, hagyomány, szabadság*. Itt tanulta meg a szerző, mit jelent az egyéni és kollektív szabadság, az alkotói függetlenség, a nemzeti szuverenitás, valamint a szólás- és sajtószabadság. S hogy ezek nélkül nem lehet értéket teremteni itt, Közép-Európában. A lázadó ifjúból kritikus szemléletű ember lett, aki megállapítja: „Itthon elsősorban a közbeszéd alacsony színvonala, a kényes társadalmpolitikai kérdések átbeszélésének hiánya aggasztó.” Az írói felelősségvállalásnak ma is megvan a maga szerepe. Csak a kiteljesedő írói szabadság tud teljes értékű műveket teremteni. Nem bújhatunk elefántcsonttoronyba, nem bújhatunk a verslábak és a metaforák mögé. Ahogy Lezsák Sándor írja versében: „A metaforában zsarnok él.” A nemzedéki feladatok előtt nem meghátrálni kell, hanem

az okos szabadság jegyében megalkotni a választ, amire a egész nemzet vár. L. Simon László is sokat beszél a hagyományról, de neki éles szeme is van arra, hogy ezeket a jelenségeket felfedezze múltjában-jelenében. A *Sümeprágai húsvét* erre szép példa.

A gyerekkor epizódjai villannak elő a húsvéti ünnepkör során. Az anyai nagyanya háza, udvara, a hozzá kapcsolódó szertartások örökre bevésődtek L. Simon emlékezetébe. A szentelni való sonka és kalács, amelyet biciklivel vitt a templomba, nagy élményt jelentett a gyermek számára. Csak később értette meg, hogy mélyen hívő katolikus család egyik ünnepének résztvevője volt. Bár különböző okokból nem kapott vallásos nevelést, a hagyomány észrevétlenül élete részévé vált. Az óriási katedrálisok ismerete sem csökkentette a sümeprágai templombelső mívés kiképzésének tiszteletét és vonzalmát. A nagyanya temetése ismeretlen titkokra döbbsenti rá, hogy a kommunista időkben betiltott szervezet napjainkig élt, megadta a tiszteletet egykori tagjának. S csak sajnálni tudja, milyen kevés maradt meg a gyerekkorból, amit átadhatna gyermekeinek. Ám az itt szerzett emlékfoslányok nyomát nem lehet kitörölni.

A Magyar Nemzeti Múzeum főigazgatói feladatai sajátos ismeretanyaggal bővítették tudományos érdeklődését. Amelynek az előzményei megvoltak a múltban, államtitkári munkaköre révén. És *A megőrzés kultúrája* erről ad hűséges és szakszerűségig alapos ismereteket. (Itt veszi társszerzőként igénybe Virágos Gábor közreműködését.) A múzeumtörténeti áttekintés arról szól, hogy a muzeológiának is meg kell újulnia ebben a korszakban. Ennek a részletes bemutatása, megokolása talán farsztó is lehet a laikus olvasónak, de óhatatlanul meg kell tudnunk: „Mit is csinál ma egy múzeum?” A gyűjtés, a megőrzés, a feldolgozás és közzététel az alap. Ám a XXI. században újabb modellek merültek fel, újabb igények támadtak, és a mai múzeumoknak ezekre a kihívásokra is válaszokat kell adniuk. Ebben a gondolatkörben megvizsgálandó a rendszer és a finanszírozás kérdése is. A szerzőpáros végigzongorázza a lehetőségeket, a megújulás esélyeit. Ahogy írják: közel kétezzer a kiállítóhelyek és gyűjtemények száma. A szükséges revízió feltárta a meglévő anomáliákat, és megszüntetésükre javaslatokat tett. L. Simonék a sikeres működés titkát keresik. Ahogy látják: nem elegendő a jogi szabályozás és a hatósági engedélyezés. Fel kell használni a helyi civil kezdeményezéseket, és szakmai iránymutatással kombinálva ez lehet a siker záloga. Kiderül: nem működőképes hazánk GDP-arányos kultúrafinanszírozása. Kiderül, hogy a finanszírozás lehet több forrású, s az állami fenntartás mellett az önkormányzati és magánfenntartás is lehetséges, a jelszó: felszámolni a párhuzamosságokat. A belépődíjak és az ingyenesség felülvizsgálata is szükséges. Az igény az elsődleges, ez teremti meg a finan-

szírozás lehetőségét. Kiemelkedő hiányosságként jegyzik fel a szerzők, hogy múzeumaink repertoárjából hiányoznak a látványos szuperprodukciók, amelyek vonzanák a közönséget, és tartós érdeklődést keltenek. A szerzők leszögezik: „A Magyar Nemzeti Múzeum egy szentély, a tudomány és a hazaszeretet temploma”, a tradicionális tevékenységen túl új funkciókat is el kell látnia: többek közt a keresztény Európáért folyó eszmei küzdelmet. A 2010-es évektől kezdve múzeumaink keresik a megújulás lehetőségeit, ami a széles körű tájékozódásban is tükröződik. Az új programok része gyermekeink „beszoktatása is”.

L. Simon korrigálja Montesquieu-t, a nyelv mellett történeteiben is él a nemzet. László Gyula kettős honfoglalása éppúgy nemzeti mitológiánk része, mint a honfoglalás többi mondája, legendája. A Hősök tere meghatározó szoborcsoportja honfoglaló vezéreinkről, élén Árpáddal, kitörölhetetlen nemzeti emlékeink közé tartozik. Ahogy a szerző írja: „Megközelítésemben a Magyar Nemzeti Múzeumnak az a legfontosabb feladata, hogy minél szélesebb körben járuljon hozzá történeteink újabb és újabb nemzedékeknek történő átadásához...” Ám az idők változnak, a Nemzeti Múzeumnak egyre több új feladatot kell magába fogadnia. A nemzeti identitás megőrzését csak úgy tudják vállalni, ha képesek a szellemi, technológiai, valamint politikai kihívásokra reagálni. A nemzetközi versenyben csak így válnak esélyessé. A szövegcentrikus posztmodern után, a kultúrpeszimizmuson túl, csak a klebelsbergi kultúrafejlesztési program vezethet sikerre. L. Simon, aki Klebelsberg, Hóman, Kornis szellemi örökségének vállalója és megvalósítója, nem ígérhet mást kollégáinak, mint türelmet, figyelmet, nyitottságot. S nem közömbös az a szeretet sem, amit az új igazgató néhány hónap eltöltése után, intézménye iránt érzett. A vallomás az elméleti program egységét kínálja. *A megőrzés kultúrája* című tanulmány sajátos összegzést involvál. Ahogy L. Simon látja: vannak az útkereső múzeumok, és az új prioritások érvényesítése egyre sürgetőbb. Az illyési szerep megszűnt, más státusra kell törekedni. Az új vezetőréteg kvalitásai jók, befolyásuk nagyobb, mint a régieknek. Mégis felhívja a figyelmet a túlbujánzó kutatásra, amelynek nincs semmi komoly tétje. Szóvá teszi a rossz infrastrukturális hátteret, ami részben a finanszírozás aránytalanságából fakad. Kifogásolja az „állandó” kiállításokat, amelyek harminc-negyven éves tartalmakat közvetítenek, és lehangoló látványt nyújtanak. Az elvárásoknak megfelelően, az ilyen kiállítások gyors lecserélése lenne szükséges. A dunaújvárosi példa arra int, hogy az időszerűtlen relikviák nem válnak semmiféle beállításban időszerűvé. Az időtlen/idétlen installációkat tekintve L. Simon megjegyzi: „1976-ban nem ért véget a történelem.” Szóvá teszi a muzeológia terén elmaradt rendszerváltást, a konser-

vatív, jobboldali többség hatalmi legitimációjának elmaradt érvényesítését. A kormány érdeke, hogy elváljanak egymástól a valódi tudományos műhelyek és az áltudományos csoportok. A giccs veszélye kapcsán hívja fel a figyelmet a hiteltelenség kérdésére, amellyel bőven élnek a liberális ellendrukkerek, hangadók.

L. Simon egyike azon jobboldali szellemi irányadóknak, akik képesek felvenni a harcot, s válaszolni tudnak a liberális fecsegésre. (Kimutatja, hogy azok, nem mások.) A giccsvádakra is megvan a válasz, amely a Kádár-korszak egyik jellemzője volt. S az álkulturális nyomulás veszélyeire is figyelni kell. A Trianon utáni országépítés hiteltelensége nem sikerült, a korszak kimagasló politikai és művészi teljesítménye szervesen beépült az ország eredményeibe. A magyar lélekkel való egyezés – nem szitokszó, hanem reális igény kielégülése. A nemzeti kultúra valós konstrukció, identitásunkat meghatározó paradigma. *A tudomány és a közművelődés* című tanulmány a jelen feladatait határozza meg, az elmúlt évtizedek függvényében. L. Simon bízik abban, hogy az elkövetkező évtizedekben lesz forrás a nagy tervek megvalósítására, amelyeket lehetetlen elismerni. A tudományos és kulturális kötelezettség elől nem lehet megszökni. Az idézett Márai-szöveg is arra figyelmeztet: „egyáltalán, semmit ne várj hazádtól. Csak adjál azt, ami legjobb életedben. Ez a legfelsőbb parancs. Bitang, aki ezt a parancsot nem ismeri.”

Nekünk, maiaknak L. Simontól kell újratanulnunk a két világháború nagy magyar gondolkodóinak eszméit. *Az Előkészíteni és beteljesíteni – Klebelsberg Kuno kultúrpolitikája* című dolgozat ennek az újrafelfedezésnek, újrafeldolgozásnak figyelmeztető dokumentuma. 1990-ben Glatz Ferenc hatására és előszavával megjelentek Klebelsberg Kuno válogatott beszédei és írásai. Már akkor feltűnt – az érdeklődőknek –, hogy kevés olyan művelődéspolitikusa volt Magyarországnak, mint ő, aki széles körű publicisztikai tevékenységet folytatott a konzervatív reformeszmék elfogadtatása végett. Ennek előszavában írja: „rombolni könnyű, különösen a nagyhangú korszakokban. Építkezni – hisz ez tervszerűséget kíván – nehéz. De rombolni, építkezési elképzelések nélkül – felelőtlenség.”

L. Simon ezt a gondolatmenetet folytatja évfordulós visszaemlékezésében. Joggal, hisz korábban elfeledettnek nevezték az egykori kultúrpolitikust, kulturális minisztert, pedig – erre L. Simon mutat rá – a betiltott vagy feledésre ítélt jelzők pontosabbak lettek volna. „Figyelemre méltó érzékenység és koncepciózus látásmód” – a szerző emeli ki teljesítményét a hasonló politikusok sorából. Pedig ennél sokkal több volt. És amikor 1921-ben Bethlen meghívta a kormányba vallás- és közoktatásügyi miniszterként, nem várt karrier vette kezdetét. Egyike volt azoknak, akik látták: Trianon után újjáépítésnek, újragondolásnak van itt az ideje. De ennél többre jutott, a megvalósításra.

Ha működésének szűk évtizedére gondolunk, csak elképedve látjuk, mennyi mindent valósított meg. Ehhez kellett az országgyűlés bizalma, a miniszterelnök támogatása és nem utolsósorban Horthy helyeslése is. L. Simon kiemeli Klebelsberg koncepciózus látásmódját az előkészítésben és a nyomában indult megvalósítást. Intézmények sorát hozta létre egy tragikusan nehéz időszakban, a felső tudományosságtól a nyolcosztályos alsófokú oktatásig. Fiatalon bekövetkezett, váratlan halála sem törölte el maradandó munkássága nyomát. A konzervatív gondolkodásnak egyik alappillére a kereszténység, s L. Simon elég szokatlan módot választott ennek kiemelésére. T. S. Eliot *Pusztai országának* elemzését. Ahogy különböző fordítók nyomán láttatja, az európai kultúra „egy rakás tört kép, szétvert könyvek szekrénye”, hogy érvényes kulturális alkotást sem lehet létrehozni benne. L. Simon érdeklődését az is felkeltette, hogy Eliot avantgardizmusában a konzervatív jelleg is benne rejlik. *Egy keresztény társadalom eszménye* című írásában különbséget tesz a liberalizmus és a demokrácia között. És arra is felhívja a figyelmet, hogy a liberalizmusra súlyos csapást mértek a XX. századi totalitárius rendszerek. A korlátlanul iparosodó társadalom népe fogékony a materialista nézetek terjedésére, elidegenedett a vallástól, a hagyománytól, a tömegmanipuláció elfogadására hajlamosabb. Erre ajánlja Eliot választ a keresztény társadalom eszméjét. A szkepticizmusra válasz lehet a keresztény hit tanítása és spirituális energiája. Ahogy L. Simon idézi: „Ha elveszítjük Istent (aki féltékeny Isten), végül Hitlert vagy Sztálint fogjuk imádni. Szoktam idézni korunk nem tudatosuló fejleményét: a hagyomány és az avantgárd nem egymást kizáró, hanem egymást inspiráló tényezők.” Mivel L. Simon is ezt vallja, annak idején ebből az elvből kifolyólag csatlakozott az akkor Párizsban működő *Magyar Műhely*hez. Sokféle tényezőt felhoz vonzódásának igazolására, az egyik, amit így fogalmaz meg: „Én ezermesternek születtem.” Vonzalmának egyik oka ez. Ahogy később írja: „Az én konzervativizmusomnak négy dolog fontos: a magántulajdon valóban legyen szent, a verseny legyen nyílt, az egyén, közösség, a haza és a vélemény legyen szabad. A műhely pedig legyen MAGYAR.” Kassákot idézi, aki már 1935-ben óvott a pártszocialistáktól. A vulgármárxizmus – ha a művészetről beszél – csak hibákat követ el. (Anélkül, hogy ezt belátná.) L. Simonnak a *Magyar Műhely* évfordulójáról való gondolkodása ismét bizonyítja: konzervativizmusa és avantgárd felfogása nem egymást kizáró, hanem egymást feltételező tényezők. Természetesen ezt barátai sem mindig értették meg. L. Simon ismét leszögezi: a konzervatív gondolkodás nem zárja ki a művészeti avantgárdot. Ahogy fogalmaz: „Az alkotóerőm, a szerencsém, az ösztönös döntéseim és tudatos választásaim elválaszthatatlanok a *Magyar Műhelytől*.” S az a látszat, hogy nagyon messzire sodródott a folyó-

irattól, szerkesztőitől, csak látszat. Hűsége ma is töretlen ifjúsága eszményeihez.

L. Simon sokoldalúságáról maga is említést tett. Legutóbbi vállalása a Tokaji Írotábor vezetése. Az írotábor több évtizedes hagyománya stabil alap, amelyre lehet építeni. A szerző felemlíti, hogy nem igaz, hogy Magyarország elszigetelődött, csak a posztszovjet országokkal jók a kapcsolatai. Ha jók, azok az új korszak, Orbán Viktor miniszterelnök kezdeményezései révén alakultak azzá. Itt van például a V4-ek szövetsége. Jelenleg politikai kapcsolódás, de éppen arra kéne törekedni, hogy ennél sokkal több legyen. És az írotábor – akár a fekvése miatt is – alkalmas arra, hogy ezt a történelmi-politikai szövetséget kulturális tartalommal töltsse meg. S mi a tétje ennek a vállalkozásnak? Hogy a magyar gyermekek ne csak amerikai szuperhősök mű- és moztörténetei iránt érdeklődjenek, hanem ismerjék a közép-európai valóságot, történelmet és azokat a valódi hősokeket, akik a múltban a jelen térség körülményeit kialakították. A kulturális felfedezés e térségben is elkezdődhet, a jövő érdekében.

Itt érkezünk el L. Simon kedvenc területére, az általa kedvelt alkotók alapos és részletes bemutatására. A *Subjektív ikonosztáz* már ízelítőt adott ebből, ám ennek a folytatása sem érdektelen. A kortárs plasztika egyik legjobb hazai ismerője ezúttal Pogány Gábor Benőt mutatja be. A megközelítés ismét különleges, sajátos. L. Simon az alkotó és technikai felkészültség összefüggéseit firtatja. Ahogy írja: „Kemény munka és mesterségbeli tudás nélkül senki sem lehet nagy művész.” A szobrász esetében a munka az ötlet papírra vetésével kezdődik, aztán jön a makett elkészítése, a formázás, az öntés után a cizellálás, a patinázás és végül a mű felállítása. L. Simon azt is megírja, vannak valódi remekművek, amelyeknek a felállítást szakemberek végzik. Ám a művész is képes ezen a téren kiváló munkát végezni. Itt Pogány Gábor Benő abszolút profi, a felállítás folyamán érvényesíti a maga szempontjait. L. Simon megállapítja: a művész egyes darabjai a sámánizmustól a kereszténységen át a modernizmusig vezetnek, és a művész „finom ötvözéssel” hangolja össze a különböző stílusok vonásait. Úgy tűnik, az igazság keresése, a vizuális megjelenítésre tett bátor kísérletek jellemzik eddigi munkásságát, a születésnap visszatekintés is csak ezt igazolja.

A *Törékeny egyensúly* Horváth Éva Mónika különleges képi világát igyekszik megfejteni. A „törékeny egyensúly” az ember és a tömeg közt áll fenn. És a művésznő ennek a kutatásába veti bele magát. Talán ezért jó ez a kifejezés, mert hatalmas mennyiségű kép született e téma vizsgálatára, amelyek a kápolnásnyéki Halász-kastélyban nyertek kiállítási felületet. L. Simon felveti: szeretjük a tömeget, a közösség adta biztonságot. A mozgásban lévő tömeg a legnagyobb erő, a mögötte lévő energia is egyensúlyra

törekszik. Ám ez is törékeny. A tömeg, azon túl, hogy védelmet jelent, arctalan, uniformizál és egalizál. Ha kell, hatalmas masszaként áramlik, ellenségeit elnyeli, és a művész számos szituációt dolgozott fel a szervezett ünnepélyektől a vak, őrző felbuzdulásig, amelyben elvész az egyéniség. Horváth Éva Mónikát az egyensúlyi állapot érdekli, amiben ez a brutális forma megvalósul. Ahogy L. Simon látja: „döbbenetes hatású” a megnyilvánuló elementáris energia, amelyet ez az elkésett futurizmus ábrázol, de némi önironia és humor is szükséges a képek lényegének befogadásakor. Ez a kortárs manierizmus és historizmus vizuálisan adja vissza korunk problémáját, a maga ironiájával együtt, a teatrális hatások mögött ott az élet lüktetése. Ez a kétértelműség Horváth Éva Mónika festészetének bámulatos, villódzó vizuális csapdája.

A kötetben találjuk még az Elekes Gyula tűzzománcainak tárlatáról szóló beszámolót. Az erdélyi művész – L. Simon szerint – kialakította saját formanyelvét, nem ismétli önmagát, és műveiben nem mond le arról, hogy saját közegének mondanivalóját ábrázolja, a székelység motívumait. A helyi népművészet nívóját emeli még magasabbra. L. Simon azt írja róluk: „Képeinek jelentős része kortárs ikonként is értelmezhető”, és ez a szakrális témájúakra is igaz. Sokoldalúságát bizonyítja a zománcművészet legkülönbözőbb ágainak alkalmazása: találunk rekeszománcot, sodronyzománcot vagy festett zománcot képei közt. Sőt, olykor a felületet fém- vagy féldrágakó applikációkkal egészíti ki. Egy összetett, rétegzett hagyomány elevenedik meg Elekes Gyula képein. Nála ellentmondások nélkül megjelenik a kereszténység előtti ősi hitvilág és a hozzánk közelebb álló kereszténység. Az életfa, az angyal, a népmesei sárkány és a sárkányölő Szent György, a Megváltót jelképező hal és a csodaszarvas. Ezt a sokszínű világot kell megőriznünk minden időben – zárja le beszámolóját L. Simon.

Az utolsó írás dr. Máriás művészetét elemzi. L. Simon élcélódik nevének írásmódján, sajátos megnyilvánulásain. Tudomásul vesszük, a kortárs művészet fenegyereke egyaránt kritikus a közélet minden szereplőjével kapcsolatban. A virtuális beszerzési akció egy jelenetén L. Simon is részt vesz. A beszerzési játék belső logikája szerint csak egy kicsit lehet a lövészárokból kilátni, s így lelepleződnek a nép ellenségei. Az ironikus játék – a szerző részvételével – megadja a feladvány megoldóképletét.

L. Simon újabb esszéjével bebizonyította, hogy naprakész publicista, de nem idegen tőle a tudományos elemzés és a szervezéseméleti értekezés sem. Esszéinek élvezetes és szellemes bukfeneciben szívesen részt veszünk, miközben szórakozva a kor aktuális szellemi járataiból kapunk ízelítőt. És csak fejet hajthatunk a klebelsbergi „szellemidézés” előtt.